

* (בייזער ליבער גאטמעס דרייענסט) דיעזען מיטשוואך ווארדע אים דיעזען מארבענ- וואזענ-הויזע ווא אליאלהרליך אין פיערליבער גאטמעס-דיענסט אבערהאלטע צום אנדענקען דער פאלישען שטיפטער דעסזעלבען. איר נאמע איזשע דעס פסקטער פרייען יידישען וואהלהלטה- מיניקייטס-פעראייניגע, מיט דער פראוידענטין, פריא דאוורד ביישטיין, אן דער שפיטצע, פאנר זיך בייא דיעזעס גאטמעס-דיענסטע אין, דיא הערפאר- האגענדארטע שטיפטער דיעזעס מארבענ-וואזענ- הויזעס זינד: דער גאטע פראניק דע אק אונד דער געוועזענע פסקטער ראבבינער מייזל זיל.

* (צור ער מארדונג דער יידישען פאמיליע) אין פאריגער נומער האבען וויר בערייטע אבער דיא נאלטליכע ערמאדונג דעס אינאין גליק זאמטע ווייב אונד טאכטער אין ווער ער ש מארט ביא קליינ-ווארדיג בערייב- טעט. נאכטראגליך ווירד הערייבער נאך פאלגענ- דעס געמעלדעט: דיא שפאטער מיססען זיך אין דער דונקעלהייט אין דיא וואהונג אייגענשליכען האבען, דען אלס דער פריה מארבענעס פאם פעלדע צוריק- געקעהרטע זעהן דיעזעלבע בעטראט, פאנר ער דיא טהור נעהארדיג פערשלאססען: דאך אים צימטער בלאט זיך איהם אין ענטשענצליכער אנבלוק דאר. פאטער, מוטער אונד שוועסטער לאנען ביז צור אונקעננטליכקייט צעהראקט אין איהרען בעטטען. דיא רובלאזען מארד-געזעללען האטטען דיא אונ- גליקליכען אין ביישפעללאזן בארבראישער ווייזע מיט שווערען אקסעסען פערשטוממעלט. דיא אונטערזוכונג האט ביז יעצט נישט דען גערינגס- טען אנהאלטספונקט צור אויפזוכונג דער מארדער אן דען טאג געפארדערט. עס פעלהען 300 נולדען. עס האנדעלט זיך דא אלזא אום איינען רויב-מארד. — פאן אנדערען זייטע ווירד בערייכטען: דאס ער- מארדעטע מארדען וואר נישט דיא טאכטער גלוקס, זאגדערן בלאס איינע נישט ע דער פריא גליק דיא הער בלאס איהן בעזוך וואר. דער זינגע גליק בעפאנר זיך דעס נאכטס נישט צו הויזע, זאגדערן איהן דעס קוקרוצ-פעלדע, זאגט ווארע איהן ער דען רויב-מארדערן צום אפפער געפאלען!

* (דר) מעננצער אונד דיא אנט- סעמיטע (1) וויר האבען בערייטען אין יענעסער נומער בערייכטעט, דאס דר' מעננער אים עסטערייכישען רייכטראטהע איינען אנטראג- בע- ציעליך דער איינשראנגונג דער זאגטאנט- רוהע אייבראכטע, וועסהאלב דיא קאסארלישען בלאטטער מיט ציעללאזער וואוסה אבער איהן הערפעלען, וועגן אבער דער ליבעראלע מאנן-די- זע איהן צום שווייגען געבראכט האט, זא האט זיך יעצט איינע אנט-סעמיטישע געזען איהן צוזאמגעגעעהאט, זא בערייכטעט אין טעלעגראמס אויס ווייזן פאן 15. דיעזעס: אין אללען ווענער בע- צירקען ווערען פאן דען אנט-סעמיטישע הערפעטע- אינאצאציען געגען דען דעפארטמען דר' מעננער אייגענלייטעט, ווייל דיעזער אים פארלאמענטע- אי- נען אמטראג איהן איינשראנגונג דער זאגט- טאנט-רוהע אייגענבראכט האט! עס ווערדען אים לויפע דער נאכטען וואכע אין אללען ווענער- פארשטארטע אונד פארארטען גראכע וואהלער- פערזאמלונגען צום פראטעסטע געגען דיעזען אנט- טראג שאטטפירדען, דא דיא אנט-סעמיטישע שטיף אונד פעסט בעהויפטען דר' מעננער זיא פאן דען ווען אים איינע בעדייטערע סוממע געדרונגען ווארדען, ציר ענטווייהונג דעס רייכטליכען רוהע- טאגעס! — דאס ברייטענטהום איזט געוויס נישט צו בעניידען, וועגן דיא אנט-סעמיטען זיך צו דעססען רעטטונג צוזאמגעשטאארען!

* (דר) ברימאנס — אויסגעווי- זען (1) דר' ברימאנס, דער ווארע זיך איהן נאנט- טע, דר' אויס, דער פאן פראטעסטאטישען אונד קאסארלישען פריעסטערן אין זאלד גענאטמענע שווינדלער, דער לעהרער ראגהלינג'ס, דער די- זען צום מינאיד פיערלייטעטע, ווארדע בעקאנטליך וועגען פאלשונג איינעס מאטרישטאטס-צייניגסעס צו צווייא מאנאטליכעס ערקערקער פערזארהיילט. וויר צו אים ווייזן טעלעגראפטיש ווירד, ווארדע ביי- מאנס נאך אבביסינג זינגער ערקערקער-שארפע אים עסטערייך פערוועזען אונד פאלציליך איבער דיא גרענצע טראנספארטיש.

* (איינע טרעפליכע איינרייב- טונג) לויט איינער מעלדונג אום קאבול האט דער עמיר (רענענט) פאן אפגהאניסטאן (אזיען) אין הער- פאראנענדערע פלאטצען אין דען הויפטשטאטערטע זינעס לאנדעס, קאסטען אונדרינגען לאססען אין וועלכע דיא איינזעהער איהרע, שריפטליכען בע- שווערדען געגען פאטענטליכע בעאמטע היינזער- פון קאנען; איהן גינד דיעזער בעשווערדען ווירד זאראנן אבהולפע געשאפט! (דיעזע איינרייכטונג דרעפטע איהן ביא אונס, אין איראפא, איהרע טעגן דיענסטע טוהן; אס וועגטסען ווירדען וויר זא אין אונזערעס טהיערן פאטערלאנדע אלס איבערפלי- סט בעטראכטען.)

* (לאטטעריע-שווינדל) זייט מע- הערען איהרען האבען אין דען איינפאציען הויפטשטאדטען געוויסע פערזאנען פאן צווייפל- האפטעס כאראקטער איינען געפאלהרליכען שווינדל אייגענברעט. זא איבערשוועמטען דיא צייטונ- גען מיט אונאנזאצען, אין דענען זא זיך אלס, מאטע- מאטיקער, אנקנידונגען, וועלכע אין זיכערעס זיס- טעט, פיר דיא קליינע לאטטעריע ערפונדען האבען, זא ווענדען יעדעס דער איהנען דרייא, פאנעקרו- צער-מארקען, צוקאסטען לאסט, דיא אונטערגלייכען נומערן, דיא מיט, אללער בעשטימטהייט, שאן ביא נאכטער ציעהונג אונדעננטע הערוויסאקאמען מיססען. דיא ארמערע, אונטערגלייכע פאלקס- קלאסע געהט דען שווינדלערן לייכט איהן דען לייט, אונד זא קאם עס, דאס צאהלרייכע פאמיליען שליעסליך אפפער דער קליינען לאטטעריע וואר- דען! אין בודא-פעסט זא זיך דיא פאלצייא פער- אנלאסט, צור אונטערדרוקונג דיעזעס שווינדעלס איינע איינזאכע אן דען מיניסטער דעס איינערן צו רייכען, איהן פאן ערפאלג וואר. דיא דיעזער אים איינפערנעהמען מיט דעס זיסטיג-מיניסטער אנאדענעטע, דאס געגען דיא, לאטטעריע-מאטע- מאטיקער, נאך דעס שטראס-געזעטע, וויר געגען דיא זאגענאנטען וואהראנער, פארזעהען זיא! דיא פאלצייא ערשאפטע ענדליך דיא העררען, מאטעמאטיקער, אונד זייטע זיא דעס שטראס- גערייכע אן, ווא געגען דיעזעלבען איהן זאגליך אייגענשטעטען ווארדע, דיא בעשולדיגעטען זינד: זיגמנד בארשטאין, לאדאוויק נאגדריטש אונד מיכאלע גאנציל! ווער ווירד גלויבען, דאס דיעזע דרייא לייטע יודען אונד צוואר זאגאר געשווייט ער זינד, דיא פריהער קרויז העיסען! דיא העררען, דיא נישט איינמאל דעס איינפאכען רעכענען קרויז זינד, זינד אייגענליך, בעשראייגע בעטריגער, זא לעסען זיך געמליך דיא פאן איהנען פערזענדעטען גליקס-נומערן, געגען באאר פאן איינע ווענער, שווינדלע-מאטעמאטיקער, איי- זענדען! זא זינד דאהער וועגנער שטראס, אלס בעדעיענסווינדי!

* (דער אלטעסטע מאנן דער וועלט) קליינלאנדה, דער פראוידענט דר' נאך-אמעריקאנישען שטאטען, האט קורצליך אי- נען אייגענשליכען בעזוך ערהאלטע, געמליך דען בעזוך איינעס מערקווידיגען גענערס, נאמעס שאדראק נודזשענט אים וואשינגטאן, הערר נודזשענט אים ווערער הורד ראנג, נאך הורד רייב- טהום אייגענצייכעט, ווערער אין שטאטסמאן, נאך אין פאנאציעמאן, נאך ענדליך אין נאכטער קינסטלער! אונד דאך ווארדע ער מיט דען האכט- טען עהרע-בעצייגונגען עמפאנגען, דענען ער איזט ענטשעידען דער אלטעסטע מאנן איהן דעס נאמען ערדענ-רונדע, הערר נודזשענט אים געמליך הונ- דערט פראוידענציענע איהרע אלט! ער האט אל- לע פראוידענטען דר' נאך-אמעריקאנישען שטאט, טען געקאנט אונד געזעהען, פאן וואשינגטאן, דעס ערסטען פראוידענטען אן, ביז צום גענעוואר- טיגען, ער זא זינד ענטשענדיג דער אמעריקא- נישען ערפינדליק אונד וואר צייגע איהרע ענטווי- קעלונג איהן איהרען געשטעטע ביז איהן דען הייטי- גען טאג. פראוידענט קליינלאנדה אונד אונטערזעהלע זיך מיט דעם עהרווירדען אלטען איהן דאס איינ- געהענדסטע אונד לייטע זיך פאן איהם פיעלעס ער- צאהלען, וואס זיך איהן זיינע פערוואן, זיינע פער- האלטהונגען אונד ערלעבניסע בעציעהען, איינע דער זעלטהאמטען אייגענטישען דעס אלטען מאנ- געס איזט, דאס ער, אן ווייט אלס מאנליך, קוין בע- גראבניס דערער פערזייט, דיא נאכט איהם אנט-

שפוך איהן דאס האכסטע אלטער אין אמעריקא האבען, זא האט ער וועגנע טאגע צופאר דער בע- ערדיגונג איינער קופערנאזען פרייא, דער סאראה דזאנפער אין וואשינגטאן, בייגעוואהנט, וועלכע הונדערט אונד צוואנציג אלט געווארדען, ווע- זע וואר אורשפרינגליך איינע שקלאוויין, האטטע אבער פאר דרייסיג יאהרען איהרע פרייהייט ער- לאנגט, אלס דער פראוידענט דען גרויזן שערצענד פראנטע, אב ער זיך נישט ביא דער בערעכענונג זיינעס אייגענען אלטערס אום אין פאאר אהרבען פערצאהלט האטטע? צייגעט איהם נודזשענט אין אמטליכעס דאקומענט פאר, ווארין בעשלאסעט ווירד, דאס ער אים יאהרע 1760 איהן דיא וועלט גע- קאמטען, ביים אבשיעד געלייטעטע דער פראוידענט דען אלטען שווארצען געזעללעך, דעססען הויפט קוים נאך אין פערזאנלעכע זילבער-דארא האט- טע, ביז פאר דיא טהור, שייטטעלע איהם דיא האנה, איהרע ער זאגטע: איהן ווינשע איהנען דאס זיא איהן נאך מיינעס נאכפאלגער איהן דעס פראוידענטען-שוהאלע איינען בעזוך אבשטאטען מאגען!

געשעפטס-בערייכט.

געטריידע-געשעפט פאן 15 אקטאבער.
1111 זען. דאס אויסנעכט וואר הייטע מאסי, דיא קיפלוסט זעהר נישט. עס ווארדען 25000 ספרצענטער פערקייפט. — מאן בעהאלטע: 81 קילא פאן 8 נולד, 25 קיל 8 נולד, 25 קיל 79 קילא פאן 8 נולד, 15 קיל 8 נולד, 20 קיל 78 קילא פאן 8 נולד, — ביז 8 נולד, 10 קיל 77 קילא פאן 7 נולד, 90 ביז 8 נולד, — קיל 76 קילא פאן 7 נולד, 85 קיל 7 ביז 7 נולד, 95 קיל.

קארן פאן 6 נולד, 40 קיל 6 ביז 6 נולד, 55 קיל. גערסטע פאטטער פאן 5 נולד, 40 קיל 5 נולד, 85 קיל. האפער, פאן 6 נולד, 25 קיל 6 ביז 6 נולד, 60 קיל. קוקורויין, פאן 5 נולד, 55 קיל 5 ביז 5 נולד, 60 קיל. — באנאטער פאן 5 נולד, 60 קיל 5 ביז 5 נולד, 65 קיל. קא האלרעס, פאן 10 נולד, — קיל 11 נולד, 50 קיל, באנאטער פאן 10 נולד, — קיל 11 נולד, — קיל. טערמיני-געשעפט וואר עטוואס יוקלאנטי. — עס ווארדע געהאנדעלט: 1111 זען פער העיכסט 7 נולד, 75 קיל. — פער פריה-יאהר 6 נולד, 40 קיל. קוקורויין פער פריה-יאהר — נולד, — קיל. — פער מאיזיני 5 נולד, 60 קיל. האפער פער העיכסט 6 נולד, 63 קיל. פער פריה- יאהר 6 נולד, 96 קיל.

בריעפע דער עראקאצין.

הערן דר' אין פון וויר ווערדען שאן עטווא מיטטע דעס נאכטען מאנאטס איינען אייכערס פאנאנענען, היספארישען ראכאן אין אינערס פאללעשאן פערצאפעט- ליכען, אין וועלכעס דיא צושטאנדע וואהרנער דער לעצטען צייט דער שירקע געהערשאפט אין אונגארן מיט אונטערזעהענדיגע וויצע געשולדערט ווערען, מיט- לעוויילע ערהאלטען דיא איינזעטענע ענדען אבגעגעבען דיא גענעווארטיגע לעהררייכע געצאלונג "תמיה חזון" גיא- טיס צווענענעט. — דערקאצין דעס "תחיקי הרה" גיא- לעבענדיג וויר האבען איהרע יונסטע נומער נישט ער- האלטען. — הערן דר' אין ק: וויר אנטווארשען ניש וועגן דער אנפראווערע אום זיינען פאללען נאמען אונט. — הערן יאקאב קר' אין ב: איהר קלאר-לאן נומ' 19908 ווארדע אס 30. זען יולי 1884 מיט 100 נולדען געצאלען. — הערען אוי' אין ב/ סאטועל ק' אין עס/ סאלא- פאן צ' אין ק: איהרע לאזע זינד נישט געצאלען.

אללע צושריפטען, זענענדיגע אונד בעשעל- לונגען, זאויא פערענטווארטיגטע, געלדער פיר דיא נייט יידישע פעסטער צייטונג זינד צו ארדעסווען אן: מאריץ בוריאן אין בודא-פעסט.

Moritz Burian in Budapest.
דיעזע אינפאסע ארדעסעט געניט פאלקאקאסען, אונד אויס איינע גענייערע בעצייכענונג אונגארהוי.

פראג	23	37	43	84	90
הערמאנשטאדט	8	26	44	74	53
לעמבערג	45	33	56	82	23

דיא דערקאצין פערזאנליך: מי עהרענטייל.

משאנוני-נעדרתן פאן דעם קאנגיליכען געריכטס-
האָפּע צו מעדעאָרינגער פרייהייטס-שטראַפּע פּער-
אורטוילט. דיא קאנגיליכע מאַפּעל האָב דאס אורל
טהייל אויף, וואָגענען דער שטאַטס-אנוואלט וויי-
טער אפּפּעללירט. אים פּערלויבט דיעווער וואָכע
נון ווירד דיא שטראַפּ-זאכע ווערהאָוואיס אונד זיי-
נער גענאָססען בייא דער קאנגיליכען קוריע צור
פּערהאנדלונג קאָמען! פּעלליכט ערהאַלט יעצט
דער ניט מאַן דיא וואָהלפּערדיגע שטאַפּע!
* (זינד דיא אַנטי-סעמיטען זא-
פּיעל ווערמאָדע לויט בערעכנונג דעם מינס-
טעריאומס דעם אינגערן בעטרוגען דיא קאָסטען דער
מיליאָר-אַססיסטענץ צור אונטערדריקונג דער
אַנטי-סעמיטישען אונדווען 87,127 גולדען, וויר פּאַ-
גען: זינד דיא אַנטי-סעמיטען זאָ פּיעל ווערמאָדע, דאס
דער אונגאַרישע שטאַט איהרעטוועגען איינע זאָל-
כע סומע פּעראויסאכע?)

* (שטאַקערס גייעס טע גיעדער-
לאגע.) האָפּ-פּעדיגע שטאַקער שטענעטע
איינען פּרעס-פּראַצעס געגען דען רעדאקטער דעם
„זיענענער פּאַלקס בלאטטעס“ אן וויל דיעווער איהן
דער מערהפּאַכען פּעללאַגענדיג בעשול-
דיגע! דער שטאַטס-אנוואלט ערקלאַרטע יעדאָך:
אויך קאָן דיא אַנקלאַגע אויף עהרענ-בלעדיגע
וועגען דיעווער אייסערונג ניכט אויפּרעכטהאַלטען;
דיא איין פּריהערעס אורטהייל דעם בערלינגער גע-
ריכטס-האָפּעס עס בערייטס בעוועזען, דאס שטאַ-
קער וועדערהאַלט זיינע בעהויפּונגען אלס אונ-
דריכט. צוריקגעמען מיטע! דער געריכטס-
האָפּ פּאַלעס פּאַלענען בעשייד: איין בעווייז-
הער דער האָפּ-פּעדיגער שטאַקער מערהפּאַך
פּאַן דער וואהרהייט אבגעוויכען, איזט איבערפּליס-
טיג, דיא דיעס בערייטס דורך איין ריכטערליכעס
אורטהייל צור געגענע ערוועזען ווארדע! (כן יאכרו
כל אויבך!)

* (איין הונדערט יאָהריגעס לעה-
רער-יובילעאום.) דיא יידישע שויע צו באיא
פּיערס נאַכטענס דאס 50-יאָהריגע יובילעאום דעם
דאטיגען לעהרערס, ווילהעלם באשא, אין
איבעראכט, דאס איין יידישער לעהרער צוויימאל
זאפּיעל לעהרשטונדע האט, אלס איין אנדערער,
זא שטעלט זיך דעם יובילעאום אייגענליך אלס
אין „הונדערט-יאָהריגעס“ הערריס, עס האט זיך נון
אין באיא איין קאָמיטע אים דען אנגעוועהענסטען
מאַנגען געבילדעט צו דעם ציעקע פּיר דען יובי-
לאר הערן ווילהעלם באשא, איין קאפּיטאל צו
זאמעלן, דאס איהן אין דען שטאנד זעטצע, דען
אבער זיינער טאנע פּיערליך אינד זאָרנלאַז צו
פּערלעכען, פּאַזעס דעם קאָמיטעס איזט הערר
דיא סאמעל ברוק, אן וועלכען דיא דעסבעציי-

ליכען שפּענען איינצווענדען זינד, וויר פּערוואַנדל-
נראטורען דעם פּעדיגענספּאַלען, גרויען מאַנע
אים פּערהיין צו זיינע יובילעאום!
* (איין קאָמישעס טעסטאמענט.)
פּאַר איינען מאַנע שטאַב אין פּאַרז אין רייכער
הויזעהר, דעסען טעסטאמענט וויר פּאַלעס לוי-
טעטע: אויך פּערמאכע דעם פּרינצען וויקטאָר נא-
פּאַלעס 100,000 פּראַנקס אונטער דער בעדיג-
נונג, דאס ער איין טרויער ברינגער דער שאַנען רע-
פּובליק פּאַרנקרייכס בלייבע, זאָלעט ער יעדאָך
פּאַן פּערבלעטעטע אהאַנגען פּעריפּהערי דעם
לאנדע נאָך איינמאל דאס אונגאַריי איינעם, נאַפּאַלען
אויף דעם טהראָן ברינגען, זאָ האט ער דיא 100,000
פּראַנקס זאָפּאַרט אן אַפּעלעכע וואָהלטהאַטיג-
קייטס-אַנשטאַלען צוריקצוגעשטאַטען! (זאָלל-
טע דיעזעס טעסטאמענט דען עהרניציגען פּרינצען
וואָהל פּעראלאסען, אויף דען טהראָן פּראַנקרייכס
פּרייוויליג צו פּעריכטען?)

* (איין בלוטיגער אַנפּאַנג אין
בולגאַרען.) פּאַרנעסטען עראייגעטע זיך
ביים אויפּמאַשע דעם צווייטען פּרייוויליגענ-בא-
טאליאָנס מיטען אין דער בולגאַרישען הויפּט-
שטאט זאַפּאַ איינע שרעקליכע בלוטשהאט. צווי-
שען דען בולגאַרישען אונד מאַנטענערינישען פּרי-
ווייליגען קאם עס געמליך צו איינעם שטרייט, וויל
דיא בולגאַרען דען מאַנטענערינישען איינען „קאָמ-
פּאַניע-שייבער“ ווענאָהמען, דיא מאַנטענעריני-
פּאַרדעטען דען „שרייבער“ פּאַן דען בולגאַרען
צוריק; דיא בולגאַרען יעדאָך וואָללען איהן ניכט
הערייסגעבען, צוויי מאַנטענערינישען אילענען נא-
ראש אין דיא קאסערנע, וואָ זי זיך מיט האנדערט
אונד רעוואָלוער בעוואַפּעטען, זיא שטירמען נון
אויף דען קאפּיטאַן דער בולגאַרישען פּרייוויליגען
לאָז, דעם עס יעדאָך אלסבאַלד געלאנגט, דיא בידען
מאַנטענערינישען צו ענטוואַפּען, היערויף זאָן דער
קאפּיטאַן דען רעוואָלוער אונד שאַק איינען דער
מאַנטענערינישען גיערער, וואָהרענד דיא סאָלראַטען
זיינער קאָמפּאַניע איבער דען אנדערען הערפּיעלען
אינד איהן מיט דען באַיאַגעטען פּאַרמליך אן איי-
נע וואנד נאנגעלעך, דיעזע בלוטשהאט האט ניכט
בלאָס ביא דען מאַנטענערינישען פּרייוויליגען,
זאנדרען אויך ביא אילען אין זאָפּאַיא לעבענדען
מאַנטענערינישען דאס געפּהיל דער וועדערפּערגעל-
טונג ערצייגט, אונד וואָללען דען אויך אן דעם
בולגאַרישען באטאליאָן, דאס אבמאַרירט איזט,
שרעקליכע ראכע געהען, דיא רעווערונג איהרער-
זייטס האט יעדאָך אילינגט דיא נאנצע שטאט
פּאַן צאהלליכע פּאַרמאליען דורכשטרייפּען איינד
אללע היער אנוועזענען מאַנטענערינישען ענטוואַפּע-
נען אונד איינשפּענדען לאסען.

* (דער אויסצוג דער יודען אויס-
עניטען.) דר עדיאד מאהלער, אססיס-
טענט דער קי קי גאד-מעססען דער אויפּן איבער-
רייכע דער קי קי קאָרעטע סונד וויסענסשאַפּען
איינע אבטהאַנדלונג אונטער דעם מיטעל: אַסמאַ-
נאַמישע אונטערזוכונגען איבער אללע אין אַה-
רע אישען שריפטען ערוואָהנען פּינסטערניסעס.
1. טהייל: דיא בייבלישען פּינסטערניסעס, עס
ווירד אין דיעזער ארבייט דארויף הינגעוועזען, דאס
איינע אויפּפאַלענדע זיכערהייט אין דער דורך ביי-
בלע אונד מראַדיציאָן אונטערזוכען אלטען יידי-
שען „בראַנאַלאַגע“ (צייט-בערעכנונג) העררשט!
צווייטעס איזט דאס פּאַס פּעראַפּאסער פּיר דען
אויסצוג דער איזראעלישען אויס עניטען אויפּע-
שטעללעט דאטום (27 מאָרץ דעם יאָהרעס 1335
פּאַר דער געבורט דעם שפּיערס דער בריסל-
כען רעליגיאָן), נאָך זיינער איבערצייגונג, איין אונ-
אומשטאַפּלד צו זיינעם געוואָרדען! — (פּרוואַהר!
דאס דיא יידישע צייטבערעכנונג ריכטיג איזט, דאס
בעדאַרף וואָהל קיינען בעווייזן. — לעטצטערער פּונקט,
דען דער פּעראַפּאסער אויפּשטעללעט, איזט אבער
אנוצוויפּפּערהאַלט אונד ריכטיג, וויר רעכנען זייט
דעם אויסצוגען אייט עניטען 3198 יאָהרע; זייט דער
געבורט דעם שפּיערס דער בריסלכען רעלי-
גיאָן 1885 יאָהרע! דער אויסצוג אויס עניטען פּאַנד
אלוז ניכט 1835, זאָנדרען נור 1813 יאָהרע פּאַר דער
איבליכען צייטבערעכנונג שטאַטט.)

* (גייטווייזע אונד אונדערהאַב ענע
טרעפּעס.) אַסמ אונדוויבליך ערשיינט דיא
צאהל יענער אין דער וועינער פּאַרז פּעריצייכענען
לאָז. נאַטונגען אויף וועלכע אין דען ביזוהער
שטאַטטענפּונדענען ציעהונגען טרעפּעס ענטפּיע-
לע, דיא אבער ביז אויף דען הייטיגען טאג ניכט
צור איינלאָזונג פּראַזענטירט וואָרדען זינד, עס זינד
דעם פּאַלענערע לאָז-נאַטונגען: 1854. ער שטאַטס-
לאָזע מיט 604; וועינער לאָזע מיט 186; רודאַלפּס-
לאָזע מיט 843; סאַלס-לאָזע מיט 1035 (וואָרונטער
נוממער 69460 מיט דעם טרעפּעס פּאַן 1450 גולדען
אינד דיא נוממערן 17119, 22875 אונד 88480 מיט איי-
נעם געווינען פּאַן יע 210 גולדען); קאַרי-לאָזע מיט
495 (וואָרונטער 36 מיט דעם געווינען פּאַן יע 160
גולדען); דאַניאַ-פּאַפּעס-לאָזע מיט 1011 (וואָרו-
נטער לאָז-נוממער 51492 מיט דעם הויפּט-טרעפּעס
פּאַן 52,000 גולדען); קענעלעוויטש-לאָזע מיט 8467 (וואָ-
רונטער דיא לאָז-נוממערן 19410 אונד 46731 מיט
דעם הויפּט-טרעפּעס פּאַן יע 10,000 גולדען ק-מ,
פּערינער לאָז-נוממער 46210 מיט דעם געווינען פּאַן
1500 גולדען אונד דיא נוממערן 37911 אונד 41805
מיט דעם געווינען פּאַן יע 500 גולדען ק-מ); קרע-
דיט-לאָזע מיט 697, עסטערייכישע ראַטע-קרייז-

זאכאריאס דע היספּאַניאַ

זאכאריאס, יא איך פּערינעלט עס איהם, מיט
מיינעס דאנק אונד מייען הערצליכען ווינשען! וואס קאָן
אין ארמער יודע מעהר טהון? זאָל איהן נאָפּט דאַפּיר
זענען!
פּריעדריך: דאס זינד בלאָס ווינשען! אבער
וואס קאָנען וואָרשע איינעם מענישען ניטצען, דער נאָפּט
אונד בלאָס אין דיא ווייטע וועלט הינויסעוואָרפען אויט,
מיט איינער איםען פּערוויטוועטען מושטער, איינער הילפּ-
לאָזען שוועסטער, דיא איהן אלס איהרע איינציגע שטיטצע
בעטראכען!
זאכאריאס: פּיעל נאָפּט! לידער פּיעל נאָפּט!
איך גלויבע, ער וואָרע אין איהרען הערדיגען פּאַטערס קאָפּס-
טאָר אונטערשטעללש.

פּריעדריך: ער וואָרע! דורך זיינען קיסטער-
ליכען פּעדיגענטס האט דער רעכטשאַפּענע זאָן אונד
ביודער דיעווע איםען, הילפּלאָזען ביזוהער ענהאַרשט, אבער
אויך דיעווע קוועללע אויט נון פּערווענט... ווען דיא
אונטער דען פּייסטען דעם אויסעלאסענסטען פּאַבלעס
איינעם בעשטיצערס פּערינעלט, זאָ בעיאָרע ער אונ-
טער דען שלאַנגע דעם אונגליקס איינעם פּיינדיגע, דער
איהן רעשטע!
זאכאריאס: זאָלל מיר נאָפּט העלפען! דיא
וועלט איזט פּאַלל טרוירניקייט אונד זאָרען — עלענר אונד

יאסמער! איך האבע לידער נור צוויי שוואכע אויגען, אום
איבער דיא אללע צו וויינען!
פּריעדריך: קאָפּס, קאָפּס זאכאריאס! מיטליד
אלליין זאָפּטען דען הונגריגען אונד קליידעט דען נאָפּטען
ניכט, קארל אויט מין הערענספּריינד, אויך קאָן איהם ניכט
העלפען, דא איך קיין נעלד האבע! זאָ ביזט דער איינציגע,
פּאַן דעם אויך איך זיינען אויסערשטען דאט פּיר מייען
פּריינד איינע קליינע סומע געליעהען צו עיהאַלטען האָפּ-
פּען קאָן!
זאכאריאס: אבער אויך ווילל דיא בעדיג-
נונגען קענען אונד אויך פּיר מין נעלד זיכער זיין!
פּריעדריך: פּערינעטען זיך! זיכערהייט, צוויי-
מאל פּערינעטען זעלין מיר נור אין דען שטאנד, מייענס
פּריינד צו העלפען, אונד אויך בעקיסטערע מיר ניכט, וואס
אויך דיר אויך דאַפּיר בעזאַהלע.
זאכאריאס: נאָפּט מאָנע זאָנען איהר נושעס
הערן! וויא פּיעל ברויכען זיא דען? ניכט וואהר, זא איין
הונדערט פּאַנד פּערינעלינג?
פּריעדריך: נושער זאכאריאס, הילף מיר מיט
דרייא הונדערט פּאַנד! מאכע זעלבסט אללע בעדינגונגען,
בעפּאַנע נאָך אָבערדריין דין געוויסטען! אָ זאכאריאס,
קענטעסט דאט נור דיא הערענעס-פּריינדע, רעכטשאַפּענע
הייט, אונשוולד אונד שאַנהייט אויס טיעפּעס עלענדע צו
רעשטען!
זאכאריאס: נוש, נוש! נוש! דיא אבן מירס
איבערלענט, אונד ווען זיא צו מיר קאָמען וואָללען, אין
מייע ארמועליכע וואָהנונג אויף דעם הערצאָנס-פּאַלעסע, זאָ
וואָללען זיא דאס נעלד האבען! . . .

פּריעדריך: זאָ דאס געהט רעכט נוש, קאָן אויך מיר
דאָך דעם וויינענס ניכט ענטהאַלטען, ווען אויך אונפּער-
שולדיגעס עלענד זעהע! אויך פּיר מייע פּערוואַן בין ווירק-
ליך גייציג, אלליין דען נאָפּטליידענען ווילל אויך מייע
האנד גימטער פּערינעלען! דענע אונטערדריקע אויך מיי-
נען הונגער! אויך לעבע אין ארמוטה, דאַמיט דער פּיערעס
אונד ווירדיגע ארמע אים איבערפּלוסעס לעבע! נוש, נוש!
זאָ לאנג מין גיין נור מיר זעלבסט הונגען לאַסט, קאָן
אויך מיר אימער אויף מייען „שולעטען ראָק“ עשוואַס
איינבלידען, אונד דיא וועלט מיר אלס איינען גייזאַהלו
פּעריכטען אַסמען! . . . אויך האבען דיא בעוואוסטויף,
נושעס צו איבען! — פּאַן דיעוועס פּיינציגע ווערדע אויך אויך
קיין האאר ברייט וויכען. . .
(פּאַטעטענען פּאַלעס.)

ערהאלטען האבע! אין פאלגע דיעזער אויסזאגע ריכטעט זיך נון דיא פיעס-קלאנע גענען אלע בירדען העררע צייכנער, נעמליך דיא פיעס אונד זאגן! דא גענען ערהאבען דעך דיא בירדען אנגעקלאנען דיא דע איוניווערסיטעט וועלכע אינדעס פאם געריכט-האפע צו מארמאיש-סיגעט צוריק-געוועזען ווארדען. גענען דיעזען אבוויליכען בע-שיד איבערריכטען דיא בירדען אנגעקלאנען דיא געוועזענע פארשער-דיא, אין דער פארניגע וואכע דאגעטרעטען אונטערהאלטענען זיטצונג דער קאנג-ליבע קוריע ווארדע נון דיעזע געוועזענע פארשער-שווערע אלס גונדלעך פערווארפען, דער פיעס-פראצעס ווירד דא הער דעמאכט פאר איינעם גע-שווארענע געריכטע צור אויסטראנונג געלאנגען. וויר טהיליטען אביגעס מיט, וויר עס פיעלליכט דאס ערסטמאל דער פאלל, דאס ווענען איינער היעברעאישען שפאך-שייפט אין פיעס-פראצעס אונטערהאלטענע ווארדע! אין דער העברע-אישען ליטעראטור ניכט עס גאר העפטגע אנגריפ-פע גענען איינצעלנע פערזאנען אדער פארשידען קאנע דאס דיא זאכע יע פאר געריכט נעקאמען ווא-רע. וועלך שווערע גענענטיגע בעלידינגונג אונד פערדאכטונגען פיהרען וויר דאך אן דען שטייט-פראגע צווישען דעם ראבבי הוגאן אייבעשיטען זל אונד זיינעם גענער ר' יעקב עמדען יע! ליי-דער, דאס מאן הייטע ווענען זאך אנטערער קאפ-פע דיא שראפ-בעהארדען אנוואס! עס פראנט זיך: ווער דיא זונגעטרייע איבערעצונג דיע-זער העברעאישען שפאך-שייפט פיר דיא געשווא-רען געפיערן ווירד? עס פראנט זיך פערנייע, וואס ווירד געשעהן ווען דיא העררען צייכנער זאנען זאלטען: "גאנץ גרינדליך פערשטעהען אויך וויר ניכט דאס העברעאישע אינד וואס מען האער ניכט דאס דיא בעזאנאנדען אויסדרוק איינע-לידינג" ענטהאלטען? ווער עס וועט געווען אין קרוש הייס, ווען הערר מאלאטאס מארמאיש דיא פיעס-קלאנע גענען צוויי געוועזענע בירדער אינפאך צו-דיק ציע הען וואללטע!

* (ווייך שפיעלען ווייטער מעהר קיין באר נער לעד!) דער בעקאנטע יוד-שע באנקווער, הערר באראן שפרינגער אויס ווען פערוויילטע פארניגע וואכע אין אינדערע הייפטשטארט אויס מיט דעם אינארישען פראנצ-מיניסטער אין קליינעם געשאפטען צום אב-שלוסטע צו ברינגען פריטאג מאכטע ער אין גע-זעלשאפט מעהרערע קאואליציע איינען אויס-פונג נאך דער מארמאישע-אנוועל, וואו צופאל-ליג אויך דער העררע אלע געפישטע וויצע-קאנג-אוימאל פאשא. דען נאנצען טאג צוכראכטע באראן שפרינגער ווארדע דעם וויצע-קאנג פאר-דיק ציע הען וואללטע!

געשמעללט, דער איהם איבריגענס, דעם נא-מען נאך, שאן לאנגסט בעקאנט וואר, דא הערר פאן שפרינגער נאך צור צייט דער רעגירונג איזמאל פאשא'ס עגיספישען אנליי-הען זיך ווער שארק צו בעטהייליגען פאלענטע. אין דער קליינען אבער אויסגעוואלמען געוועל-שאפט ענטשאפן זיך אלסבאל איינע לעבדאפטע דעבאטע איבער דיא עבען פערשאפטענליכען יאהרעס-בארשעט דער בירדען ריכטהאלפטע וועלכע בירדע רעכט בעדייטערע, דעפיניעט איהם צו ווייזען האבען! איזמאל פאשא זאנעט העררע: "פירוואהר! ווען איך דיעזע בירדען יאהרעס-באר-שעטס מיט איהרען, דעפיניעטן שטודיע, דא פיי-דע איך מיך אין עסטערייכ-אונגארן ציעמליך היימיש; עס געהט אין דער רעכט, עניפישע צו, דא דער שטאט פאן יאהר צו יאהר נור מיט, איזמאל פאר-טען געלדערן" ערהאלטען ווירדען קאנען! בא-ראן שפרינגער ערווערטעט העררע: "עס איזט ריכטיג, דאס אויך עסטערייכ-אונגארן שולדען מאכט; אלליין עס ווירד היער טראגערע ניכט "עניפישע געווייטהאפטעט, דען אין בירדען האלפ-טען אינדערע מאנארכיע ווערדען דיא "ציונען" פיר דיא שטאטעס שולדען פיקטליך בעצאלט, ווא-רע רעדן אין עניפטען קאפיטאל אונד ציונען" פערלא-רען זינע אלס ווארען זא, ווא איינע פיערע, אויטווערבערנליך אין דאס ראשהע מער געווענען אויך איך בעוויסע וועניגסטענס אויס איינע הארבע מיליאן עניפישע שטאטעס פאפיערע, פיר וועלכע מאן מיר קינע, צוויי עטעמליך געבען ווירדען! בא-ראן פאשא, דער ווענען דיעזען ביססונגען, בע-טעיקונג איינע סעקונדען פערבליפט וואר, פאס-טע זיך אלסבאל אונד זאנעט לאכעלנד: "איך זע-הע הערר באראן, דאס זא ביבעל-פעסט זינע אינד דיא געשיכטע איבער דען אויסצוג דער איזראעליטען אויס עניפטען נאך קענען! עס פארשט איהרען אן-אייך בעקאנט זיין, דאס איהרע פארפאדערע אן-לאסליך איהרעם אויסצוגע אלע אין עניפטען פאר-האנדען געוועזענען גאלד. אינד זילבער-געראטהע" זיך איינבעהרגט האפטען קאנען דיעזעלבען יע צו-ריקעווארטעטע צו האבען, נון האט זיך עניפטען געלד אויסגעבארנט; דיא מיסטען שולד-פערשריי-בונגען בעקאנטע זיך אבער אין דען האנדען איה-רע געריכטע-גענאכטען, דיא איזראעליטען האבען זיך אלאז פאן אונס אויסגעבארנט אונד ניכט בע-צאלט; נון באגריפען וויר אונס פאן דען איזראע-ליטען אויס אונד צעהלען עבענפאלס ניכט! זא זעהען אלאז, וויר שפיעלען נור גענענטיג, בא-ר-נערליך!... אין קליינע געוועללשאפט אכטע לויט אויף איבער דען איינעם געוועזענען וויצע-קאנג-קרויס וויר דיגען ווייזען! הערר שפרינגער

יעדאך ערווערטעט העררע: "נוט, דאס איינער האהייט אונס דיעזען וואהרהאפט "עניפישען פיי-נאנצ-פלאן" פערראטהען האבען! זאנען און אין דען צייטלעכען צו לענען דאס עניפטען געריכטען אין גראסעס אנלעהען אויפגעהטען ווילל. איך בע-עהרע מיך דא הער, אייערע האהייט מיטצוהיילען, דאס מינע געווענע-גענאכטען פערנערהין מיט דעם עניפישען שטאטע אין דאס אינטערעסאנט-טע "בארגעלעכ-שפיעל" זיך ניכט איינלאסען ווער-דען! וויר פאלגען איינער געלר בעסטע אנלעהען! — ניכט נור דיא נאנצע קליינע געוועללשאפט, זא-רען אויך איזמאל פאשא זעלבסט דרוקטע העררן שפרינגער בייפאלליג דיא האנד, דיעזעם אינטע-רעסאנטע געשפאך ווארדע נאטירליך פראנצ-זיש געפיהרט, וויר ערהיילעטען דיעזע מיטטהיילונג דירעקט פאן העררן רואלף ברילל, דעם היע-זיגען פערטרעטער דעם שפרינגערישען באנק-הויזעס!

* (אויך ניכט שלעכט) אויס ווארשיי ווירד געמעלדעט: פאר קורצעם שטארב הייער אין רייכער יודישער קויפמאן, דער וואהרענד זיינעם נאנצען לעבענס פאם יודענטיהומע ניכטס וויסען וואללטע אונד צור ערהאלטונג דער קולוס-געמיט-דע יע עטוואס בייטרוג, דיא "חברה קדישא" פער-לאנגטע נון פאן דען ערבען דען האהען בעטראג פאן 1000 רובעל פיר איינען פלאטין אויס יודישען פירעהאפע, דיא אנגעלעגענהייט קאם פאר דען ריכטער, הייער זאנעט דער חברה קדישא פארשיי-הע: "הער ריכטער! דיא יודען צעהלען פיר איי-נען בעראבניס פלאטין אין דער רענעל נור איינע קלייניגקייט, דא זא אס יונסטען טאג אלע "איי-פ-ערשטעהען" אונד דען פלאטין ניכט ווייטער בעניט-צען ווערדען! אלליין דער עבען פערשטארבענע דער פאם יודענטיהומע ניכטס וויסען וואללטע אונד גאר קיינע ריזיגאן האפטע, ווירד געווען ווייג לייגען בלייבען, דער נאנצע פירעהאפע ווירד אלאז פיר עוויגע צייטען איהם אלליין בלייבען דא נון דער גונד אונד באדען טאגליך אויס פרויע שטייגט, איזט דער בעטראג פאן 1000 רובעל פיר דען נאנצען פירעהאפע געווען ניכט צו האך גע-ריפטען! דער ריכטער פערשטאנד וואהל דען זינע דעם וויסענע, דאס דער פערשטארבענע גע-ליך אס לעבען יע עטוואס צור ערהאלטונג דער געמינדע ביינעטראגען, וועסחאלב דיעזע זיך יעטצט הייער שארלאז האלטען מאכטע, דיא ערבען מוס-טען דענען אויך דיא 1000 רובעל ערלענגען, דאמיט איהר פאטער צור עוויגע רוהע" בעשטאטעט ווערדען!

* (ווייך ער ווער האוואי!) בעקאנט-ליך ווארדע ווערהאוואי ווענען אונטערשלאנגען פאן

לאנער עכען דען זאך, דען זא זא ליבעלאז בעהאנדעלט האפטע, וויינער אונד שטערצע-געניט, דיעזער אנבליק היירטע אוהר העינין; אוהר אוינע ווארדע פייכט אונד בליקטע מיט ליבע אויף איהן, הייערע בעצאלט זא אל-לען אנווענערען זיך צו ענטפערען אונד זא מיט איהרען זאך אברהם אלליין, זא לאסטען אללע עהקאכטען דיעזעם בעפעללע קאנע ווידער-רעדע, נור דרסה וואללטע זיך דעם ווידערזעצען, אבער דיא רעכענען בעשטאנד אויף איהרע ענטפערונג, אונד דיא דיעזערן מוסטע גע-האכען!"

מיט צאנערדען שריטען פערליעס דרסה דאס צימטער, דעסען טוהרע אברהם יעטצט פערריינגעלן מוסטע, צוויי שטונדען בליבע ער מיט דער מוסטער אלליין, דאן וואנטע ער אויס דעם צימטער, דיא רעכענען לאז אויס טאקעס קאמפסע, אונד אברהם זא איינעם שעצערנען גלייך; זיין ליבענע בלאסטעס אנטליטען וואר פערצערש אונד זיין אוינע וואר טייכ אונד לאנצלאז, מאן זא עס אויס אן, דאס ער ענטזעט צו לעבעס האבען מוס, טען וואס דיעס געווען, האט קיין מענש פערפארען, דען ער זאם אונטערוועליך אונד לויטלאז אן זיינעם צי-מער, ביז דיא שאפטען דער נאכט זיך אויף דיא ערדע זאם, ניעדערוועקשען... אונד אין דער נאכט—דא ווארדע ליידיע זיין מונד וויך איינען געוואלטהען טאך פיי עוויג פער-וועלט! — אברהם שטאייט איינעם יאהרען טאקעס, אין דער בליטעה דער פאלקראפט ווארדע ער פאם הערען דעם אלטען פאטערס, אויס דען ארמען איינעם ליבענען וויינעם, נעמיסען!

(פארטעצונג פאלט)

דאס נעכט נאכטע, דאס דא זאנע, דיא זאלסט ניכט עהע-ברענען! . . .

"אללע דיעזע מיסטע, טהאפטען מוסטען צולעגען דאך אונס טאנעס ליכט קאפטען, דער הייליגער נחמה וואר ענט-לארום אונד קריסטע זיך ווא איז ווארם זען דען פיסען דעם פערצירטען מאטערס, וויך זיינע ווינע פערשידען טהרא-נען געלאנגען עס אויס וואהל, זיך דיא פאטעריליכע פעניגע בונג צו ערבוטען; אבער צו זיינעם נאכפאלגער אויף דעם ראבבינאסע שטוהלע בעשטימטעטע נון דער פאטער זיינען יינערען זאך אברהם! דיעזער ענטשלוס דעם פאטערס נאכ דען באזען נייסטערן פאללעניס מאכט איבער דען ניי-דישען נחיה; דער קייס צו פיינסטערען פערברענען ווארד אין זיין הערען געפאלטעט."

"מיט דער צייט וואוסען דער האם אונד דיא ראב-ווכט נחמה'ס נענען דען פאם פאטער בעפאריגעטען ביז, דער, אונד זא פערציכטע ער דיא געליכע טהאט, דיא בייא זיינער פערווארפענע פאראויסצוהען וואר!"

בייא דיעזען ווארשען ווארדע ה' ון טאקעס בלייך פאך וואוסט אונד קייטשען, דער רובלעו! ער אויט ליי-דער אויסער דעם בעדייטע מינע מאכט!"

דאך לאכעלע ליעס זיך ניכט שפארען אונד לאווי-טע; "עס וואר אס, וויס הכפרוים; דיא רעכענען זאם אויס בעשוהיען, אלס דיא פלאטעל, ווא פאם שלאנע געהירט, צוואוסענבראך, מאן טרונ ווא איילענדס אין איהרע בעהוי-זונ אונד בראכט זא דיא מיט פלעיער מיהע עס צו ביי-וואוסטווען, אויס ווא זיך קאם, געווארשע זא נאחע בייא איהרעם לאנער איהרען זאך אברהם, שלוכצענד אונד האנד-דע-רינגער. . . דיא ערליכע אלאז אן איהרעם קראנקע-

פאלליעטאן

נחמיה חיון

— אין שווינדלע אויס דער "שכתי צכו-שולע" — (18טע פארשטעצונג)

היער ווארדע דיא שפיעטע לאבעלעס אונטער אונד זיינע האנד, דיא דאס האטע היעלע, ציטערטע, דיא זא ער זעלבסט דער אונטערייכע וואר, דעם חיון זיינע ברויט ענייטסען האפטע! דאך ער פאסטע זיך אלסבאל אונד לאז ווייטע!

געהמיה האפטע ניע געוואוסט, זיינע ליידענ-שאפטען צו בעהערדשען נור פערשטאנד ער עס מיסטער-האפט, דיעוועללע אונטער דער, פאסטקע דער שינהילי-קייט פאר דעם איינע דער וועלט צו פערברענגען, נור איינ-נע וועניגע געלאנגע עס איהם ניכט צו שיישען, אונד צו דיע-זען געהארטע זיין זיינערע ברודע אברהם."

"נחמיה האפטע דא הער זיינען ערעהערציגען בירדע! דאס באזע מוס דעם גוטע האפטען; ער זינג אין ווייטער רוב-לאזיקייט זא ווייס, דען ענעל-ריינע אברהם, קראפט אוי-נעם פאלשען אידעם, אונטערייכער אבוויליכען אויף זיין ווייב צו צייען, ער מיטאכטעטע דאס נעכט נאכטע, דאס דא זאנע; דיא זאלסט קיין פאלשעם צייניגס אויסזאגען גענען זיינען נאכטליע!"

ער בעשפרייטע מיט פערטער שטיינע זיינען ברודער איינעם פערברענען, דאס ער זעלבסט מעהר אלס איינמאל בענינג, מאנעס ווייב פערקלאנעט איהן בייא נאכט, עס צור זינע פערפיהרט צו האבען אונד ריעף דיא ראכע דעם הייס-מעלס איבער זיין שולדיגעס הייסע העראב, ער מיטאכטעטע